

UZASADNIENIE

Decyzją z 31 maja 2022 r. Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w Ł. stwierdzono ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie:

- 1) ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego dla M. B. (1) od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r.,
- 2) ubezpieczenia emerytalno – rentowego dla M. B. (1) od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r.

oraz ustanie obowiązku opłacania składek za ww. osobę od wymienionego dnia.

W uzasadnieniu rolniczy organ emerytalny wskazał, że zgodnie z art. 3a ust. 1 ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2022 r. poz. 933) ubezpieczenie ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu. Na podstawie dokumentacji zebranej w sprawie, ustalono, że M. B. (1) w okresie od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r. pobierała zasiłek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz zaopatrzenia prowadzenia gospodarstwa rolnego w związku z opieką nad matką A. K. (1). Prawo do zasiłku na opiekuna zostało przyznane bezterminowo od 1.07.2013 r. decyzją Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w Ł. z dnia 25.06.2014 r. uchyloną decyzją Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w Ł. z dnia 8.09.2014 r. odmawiającą prawa do zasiłku od dnia 12.08.2014 r. z uwagi na zgon osoby, nad którą sprawowana była opieka. W związku z tym następuje ustanie ubezpieczenia społecznego rolników M. B. (1) w okresie od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r. Obowiązek opłacenia składek ustaje w w/w okresie. Jednocześnie poinformowano, że w związku z ustaniem ubezpieczenia społecznego rolników następuje ustanie ubezpieczenia zdrowotnego M. B. (1) w okresie od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r. oraz członków rodziny: A. B., Z. B. w okresie od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r., J. B. w okresie od 1.07.2013 r. do 31.07.2014 r.

(decyzja k. 201 akt KRUS)

Odwołanie od w/w decyzji złożyła M. B. (1), wnosząc o jej uchylenie, zarzucając, że została wydana niezgodnie z prawem. Argumentowała, że organ uchylił decyzję sprzed 8 lat, informując ją, że zwrotu składek nie otrzyma, gdyż zgodnie z art. 41 b ust. 11 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nadpłacone lub nienależnie opłacone składki nie podlegają zwrotowi, jeżeli od dnia ich opłacenia upłynęło 5 lat. Podniosła, że nie jest dla niej zrozumiałe zatem, na jakiej podstawie organ jest uprawniony do weryfikowania i zmiany decyzji sprzed 8 lat a jednocześnie nie jest zobowiązany do zwrotu zapłaconych składek, mimo ustalenia ustania obowiązku ich opłacenia. Ponadto wskazała, że nikt nie poinformował jej w 2013 roku, ani później, że powinna zaprzestać opłacania składek do KRUS, w związku z pobieranym zasiłkiem dla opiekuna. Podała, że składki do KRUS były przez nią regularnie opłacane od dnia przyznania jej przez Gminny Ośrodek Pomocy (...) świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu opieki nad matką A. K. (2) tj. od 2010 r. do dnia 9.03.2015 r. Podkreśliła, że Gminny Ośrodek Pomocy (...) w Ł. wydając decyzję o przyznaniu zasiłku dla opiekuna kierował się informacją Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10.06.2014 r., z której wynika, że rolnik otrzymujący świadczenie m.in. zasiłek dla opiekuna, w związku z zaprzestaniem prowadzenia gospodarstwa rolnego, podlega jednocześnie obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu rolników KRUS. W związku z tym nie będzie zgłoszony do ZUS. Jednocześnie, jeśli taki rolnik nie będzie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu w KRUS, to składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i zdrowotne będą za niego opłacane do ZUS ze środków z budżetu państwa. Podniosła, że tymczasem, zgodnie z informacją otrzymaną z ZUS, w okresie od 1 lipca 2013 roku do 11 sierpnia 2014 roku nie miała opłaconych składek w ZUS i załączyła kopię zaświadczenia z ZUS z dnia 27 czerwca 2022 roku. Wywodziła, że zatem, w razie uprawomocnienia się zaskarżonej decyzji Prezesa KRUS - za okres od 1 lipca 2013 roku do 11 sierpnia 2014 roku - będzie miała przerwę w ubezpieczeniu społecznym, pomimo opłacania składek do KRUS. Konkludowała, że w jej ocenie decyzja narusza zatem art. 6, 7, 7a, 8,9, 11, 12 § 1 k.p.a. oraz art. 6 ust. 2a-c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu z 2014 roku. Dodała, że decyzja pozbawia ją prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jednocześnie przy braku zwrotu nadpłaconych składek i braku ubezpieczenia w ZUS.

Podkreśliła, że powyższe ma miejsce po 8 latach i uniemożliwia jej uzyskanie prawa do ubezpieczenia społecznego z jakiegokolwiek tytułu w okresie od 1 lipca 2013 roku do 11 sierpnia 2014 roku.

W konkluzji wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji Prezesa Kasy (...) w całości.

(odwołanie k. 3)

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rolniczy wniosł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu pozwany podał, że zaskarżona decyzją z 31.05.2022 r., została wydana zgodnie z art. 3a ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 933 ze zm.), który mówi, że ubezpieczenie ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu. Odnosząc się do zarzutów powódki pozwany wyjaśnił, że KRUS nie uchylił zaskarżoną decyzją żadnej decyzji sprzed 8 lat, a jedynie stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników dla skarżącej w okresie od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r. z powodu złożonego oświadczenia o zaprzestaniu wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym skutkującego brakiem prawa do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w rozumieniu art. 7 ust. 1 i 16 w zw. z art. 6 ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznemu rolników. Dodał, że zgodne z prawdą jest natomiast to, że zaskarżona decyzja dotyczy okresu sprzed 8 i 9 lat, zaznaczając, że to nie z winy organu została wydana po tak długim czasie od zaistnienia okoliczności powodujących ustanie ubezpieczenia społecznego rolników ale z powodu niedopełnienia przez skarżącą obowiązku wynikającego z art. 37 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznemu rolników – informowania Kasy o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników i zmianach tych okoliczności, bowiem nie powiadomiła KRUS o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego i pracy w nim z powodu sprawowania opieki nad matką A. K. (1). Pozwany zaznaczył, że gdyby organ rentowy nie złożył do Gminnego Ośrodka Pomocy (...) wniosku o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych - tj. wykazu osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne od lipca 2013 r., w celu przeprowadzenia postępowania i ustalenia zasadności ich podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w związku z zaprzestaniem wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, okoliczność ta nie wyszła by na jaw i M. B. (1) nadal by podlegała bezpodstawnie ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie w latach 2013/2014. Ponadto Kasa wyjaśniła, że z uwagi na fakt, iż od terminu wymagalności opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres od 01.07.2013 r. do 11.08.2014 r. minęło 5 lat, należność z tytułu opłacenia składek za wskazany okres nie podlega zwrotowi na podstawie art. 41 b ust. 1 w/c ustawy o u.s.r., bowiem uległa przedawnieniu. Odnosząc się do dalszej części odwołania Kasa wyjaśniła, iż odwołująca wybiórczo, na swoją korzyść a przy tym błędnie interpretuje dołączoną do odwołania „informację” Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Odwołująca przytacza bowiem fragment „informacji”, który wyjęty z całości pisma, może wprowadzać w błąd. Mianowicie jeśli rolnik, małżonek rolnika lub domownik otrzymujący świadczenie w związku z zaprzestaniem prowadzenia gospodarstwa rolnego / wykonywania w nim pracy, podlega jednocześnie obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu w KRUS (na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników), to do ubezpieczenia do ZUS-u nie zostanie zgłoszony”. Z pozostałej „informacji” bowiem wynika jednoznacznie, że „za osoby otrzymujące zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy lub świadczenie pielęgnacyjne co do zasady opłacane są z budżetu państwa składki do ZUS-u na ubezpieczenie emerytalno - rentowe (zgodnie z art. 6 ust. 2a-c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Dotyczy to również rolników, małżonków rolników i domowników jeśli otrzymują ww. świadczenia.” Pozwany wskazał, że M. B. (1) ubiegając się o świadczenie z (...) w Ł. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy jako rolnik-małżonka z tytułu prowadzenia działalności rolniczej. Składając wniosek o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna warunkiem koniecznym było złożenie przez nią oświadczenia (pod odpowiedzialnością karną za składanie fałszywych zeznań), iż od dnia 01.07.2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy oraz od dnia wejścia w życie ustawy zaprzestała prowadzenia gospodarstwa rolnego, wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym wskazując jako datę początkową 13.04.2010 r. Na tej podstawie uzyskała prawo do zasiłku (dowód decyzja (...). (...).2.5.2014 z dnia 25.06.2014 k. 173, k. 172 akt KRUS). Pozwany zaznaczył, że z chwilą uzyskania prawa do zasiłku dla opiekuna powódka zaniechała obowiązku powiadomienia KRUS o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego. Zataiła fakt, który miał kluczowe znaczenie nie tylko dla uzyskania świadczenia, ale także dla zasadności podlegania w KRUS. Pozwany argumentował, że M. B. (1) składając oświadczenie w (...) w dniu 20.05.2014r. o zaprzestaniu pracy w

gospodarstwie rolnym od dnia 01.07.2013r. utraciła prawo do uznania jej za rolnika, którego definicję określa ustawa o u.s.r. i tym samym odwołująca się nie spełniła warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie. Pozwany podniósł, że w świetle obowiązujących przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (art. 6 ust. 1 ustawy) za rolnika uważa się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkujejącą i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia. Natomiast zgodnie z art. 16. ust. 1 pkt 1 i art. 7 ust. 1 pkt 1 ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu i wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego. Pozwany wywodził, że brak powiadomienia Kasy o uzyskaniu prawa do świadczenia spowodował, że M. B. (1) bezpodstawnie podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie 01.07.2013 r. -11.08.2014 r. Jednocześnie podkreślił, że gdyby skarżąca dostarczyła decyzję (...) w terminie określonym przez ustawodawcę w art. 37 ust. 1 ustawy o u.s.r., to wówczas nie doszłoby do przedawnienia opłaconych składek rolniczych przez ww., a ponadto składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe miałyby opłacane ze środków budżetu państwa do ZUS-u. W konkluzji pozwany stwierdził, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem skarżąca sama przyczyniła się do zaistniałej sytuacji. Dodatkowo Kasa wyjaśniła, że przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników obowiązujące do dnia 30.09.2015r. nie przewidywały możliwości podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez osoby, które zaprzestały pracy w gospodarstwie rolnym na rzecz sprawowania opieki nad członkiem rodziny. Dopiero wprowadzona przez ustawodawcę od dnia 01.10.2015r. zmiana przepisów (Dz.U. z 2015 r. poz. 1506 zm.) pozwoliła tym osobom na ponowne przystąpienie do ubezpieczenia emerytalno-rentowemu w KRUS na wniosek. W przypadku osób, które nabyły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku dla opiekuna i miały opłacane składki w ZUS mogły w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy tj. do dnia 01.04.2016r. złożyć wniosek o przejście do KRUS, natomiast osoby nie posiadające odprowadzanych składek emerytalno-rentowych, a pobierające ww. świadczenia mogły w ciągu 30 dni od daty wydania decyzji przez wójta gminy, złożyć wniosek o objęcie przedmiotowym ubezpieczeniem w KRUS, bowiem w myśl art. 16 ust 2 pkt 4 w związku z art. 3 ust. 6 ustawy o u.s.r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1506 zm.) ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na wniosek obejmuje się osobę, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej lub pracy w gospodarstwie rolnym w związku z nabyciem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów przez okres pobierania tego świadczenia albo zasiłku - do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, jeżeli wniosek o objęcie ubezpieczeniem na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 złożony został w ciągu 30 dni od dnia wydania przez wójta decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych albo zasiłek dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Objęcie tym ubezpieczeniem następuje od dnia przyznania prawa do tego świadczenia albo zasiłku. Składkę na ubezpieczenie za osobę, o której mowa art. 16 ust 2 pkt 4, opłaca wójt w wysokości określonej w art. 17 ust. 1 (- art. 4 ust. 3).

Konkludując pozwany zaznaczył, że wobec nie spełnienia przez M. B. (1) warunków określonych w art. 3a ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 16 ust. 1 pkt 1 i art. 6 ust. 1, 3-4 ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 933) ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników Kasa wydała prawidłowo zaskarżoną decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników dla odwołującej od dnia 01.07.2013r. i w efekcie wniósł o oddalenie odwołania.

(odpowiedź na odwołanie k. 11-14)

Na rozprawie z 10.05.2023 r. wnioskodawczyni poparła odwołanie, zainteresowany przyłączył się do odwołania, a pozwany wniósł o jego oddalenie.

(stanowiska stron - e-prot. z 10.05.2023 r.: 00:00:59, 00:01:58, 00:20:57)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 17.02.2009 r. Prezes KRUS stwierdził, że wnioskodawczyni – M. B. (2) jako rolnik (małżonek) podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników od 26.01.2009 r. i jest obowiązana opłacać składki na ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz emerytalno – rentowe od I kw. 2009 r.

W decyzji było zawarte pouczenie w pkt 1 o tym, że rolnik jest obowiązany, nie czekając na wezwanie, w ciągu 14 dni, zgłaszać Kasie osoby stale pracujące w jego gospodarstwie rolnym, podlegające z tego tytułu ubezpieczeniu oraz informować Kasę o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności np. podjęcia pracy lub pozarolniczej działalności gospodarczej, rodzącej obowiązek podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu.

(decyzja k. 67 – 67 verte akt KRUS)

Wnioskodawczyni zapoznała się z ww. pouczeniem.

(okoliczność przyznana przez wnioskodawczynię –e-prot. z 10.05.2023 r.: 00:19:20)

W dniu 19.05.2014 r. odwołująca złożyła w KRUS wniosek o wydanie zaświadczenia, że podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników celem złożenia w (...) w Ł..

(wniosek k. 144 akt KRUS)

Organ rolniczy wydał tego samego dnia zaświadczenie skarżącej, celem przedłożenia w (...), w którym poświadczył, że odwołująca podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy jako rolnik (małżonek) posiadający gospodarstwo rolne i prowadzący działalność rolniczą na gruntach o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego w zakresie emerytalno-rentowym oraz wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim w okresach:

01.10.1989 r.- 31.12.1990 r.,

01.01.1991 r. - 31.05.1993 r.,

26.01.2009 r. - 30.09.2009 r.,

13.04.2010 r. - 09.03.2015 r.,

konto nie wykazuje zadłużenia.

(okoliczności niesporne, a nadto zaświadczenie k. 145 akt KRUS)

We wniosku złożonym w Gminnym Ośrodku Pomocy (...) w Ł. w dniu 19.05.2014 r. o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna, powódka złożyła oświadczenie o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego, wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym od 13.04.2010 r.

(wniosek k. 170-172 akt KRUS)

Wnioskodawczyni nie powiadomiła KRUS o fakcie złożenia wniosku o zasiłek opiekuńczy, w którym złożyła oświadczenie o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego, wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 13.04.2010 r. Nie składała też do KRUS żadnych decyzji (...) o pobieraniu świadczenia na opiekę na mamę.

(okoliczność niesporna, a nadto przyznana przez wnioskodawczynię e-prot. z 10.05.2023 r.: 00:08:24, 00:13:40)

W dniu 4.09.2020 r. Placówka Terenowa KRUS w Ł. wystąpiła do Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w Ł. z wnioskiem o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych tj. wykazu osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne od

lipca 2013 r., w celu przeprowadzenia postępowania i ustalenia zasadności ich podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w związku z zaprzestaniem wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym

(wniosek KRUS k. 158 akt KRUS)

W odpowiedzi na w/w wniosek, organ rentowy otrzymał w dniu 14.10.2020 r. listę osób, którym przyznano świadczenie pielęgnacyjne lub zasiłek dla opiekuna. Ustalono, iż jedną z osób jest M. B. (1) zam. Lubień 41, (...)-(...) Ł..

(pismo (...) k. 160 akt KRUS)

W dniu 13.01.2021 r. sporządzono 3 wnioski o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych dotyczące m.in. M. B. (1) kierowane do:

a) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Ł. w zakresie okresów podlegania ubezpieczeniu z tytułu zatrudnienia, umów zleceń, przebywania na zasiłku chorobowym, dobrowolnemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w okresie od 01.07.2013 r.

(wniosek do ZUS k. 161- 162 akt KRUS)

b) Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. w zakresie pobierania zasiłków lub innych świadczeń z PUP od 01.07.2013 r.

(wniosek k. 164-165 akt (...)),

c) Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w Ł. - w zakresie udostępnienia kserokopii decyzji o zaprzestaniu pobierania świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna oraz kserokopii wniosków o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego/ świadczenia pielęgnacyjnego m.in. M. B. (1).

(wniosek k. 167-168 akt KRUS)

Po uzyskaniu odpowiedzi na ww. wnioski pozwany organ rolniczy ustalił, że od 2013 r. świadczeniami jakie pobrała M. B. (1) był zasiłek dla opiekuna przyznany na mamę A. K. (1) od 01.07.2013 r. do 11.08.2014 r. (data zgonu A. K. (1)), a także dowiedział się o tym, że we wniosku z dnia 19.05.2014 r. o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna, powódka złożyła oświadczenie o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego, wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 13.04.2010 r

(decyzje (...). (...).2.5.2014 z dnia 25.06.2014 i z dnia 08.09.2014 k. 173-174 akt KRUS, wniosek k. 170-172 akt KRUS)

W związku z powzięciem informacji o nowych okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników, P. Terenowa KRUS w Ł. podejmowała próby skontaktowania się z M. B. (1) w formie pisemnej, poprzez wyjazdy do gospodarstwa, jak i telefonicznie w celu umożliwienia jej wypowiedzenia się odnośnie zgromadzonej dokumentacji i wynikających z niej faktów, przed wydaniem decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników. W dniu 17.01.2022 r. pracownikowi Kasy udało się skontaktować telefonicznie z M. B., która ze względu na wykonywaną pracę zobowiązała się zgłosić do KRUS w celu złożenia wyjaśnień w sprawie w lutym.

(pismo KRUS do wnioskodawczyni k. 181, 188, 189 akt KRUS, protokoły wizytacji k. 182-183, 185 -186 akt KRUS, notatka służbowa k. 184, 187, 190 akt KRUS, k. 190 akt KRUS)

W dniu 28.03.2022 r. organ rentowy wysłał do ww. zawiadomienie o wszczęciu postępowania, w którym pouczył ubezpieczoną o prawie do czynnego udziału na każdym etapie postępowania oraz możliwości zajęcia stanowiska w sprawie. Pismo odebrał małżonek - S. B. w dniu 30.03.2022 r.

(zawiadomienie k. 191 i z.p.o. w aktach KRUS)

W dniu 13.04.2022 r. zainteresowana stawiała się w KRUS w celu ustnego wypowiedzenia się w przedmiotowej sprawie, odmówiła złożenia pisemnych wyjaśnień. Poinformowała pracownika Kasy, że we wniosku z dnia 19.05.2014 r. wskazała jako datę zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej dzień 13.04.2010 r., ponieważ od tej daty otrzymywała świadczenie pielęgnacyjne z (...). Podała, że w latach 2010-2013 mogła pobierać świadczenie bez zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, natomiast od dnia 01.07.2013 r. gospodarstwo rolne prowadzi jej mąż. Ponadto stwierdziła, że nie zgadza się na wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników, po zasięgnięciu informacji zgłosi się ponownie do placówki Kasy

(notatka służbowa k. 193 akt KRUS)

W dniu 20.05.2022 r. M. B. (1) złożyła w Kasie pismo, w którym ponownie zajęła stanowisko dotyczące wszczętego postępowania - zasadności podlegania w KRUS w okresie otrzymywanego zasiłku dla opiekuna, powołując się na informacje udzielone przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 09.06.2014 r.

(pismo wnioskodawczynie k. 198 akt KRUS)

Zaskarżoną decyzją z 31 maja 2022 r. Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w Ł. stwierdzono ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie:

- ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego dla M. B. (1) od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r.,
- ubezpieczenia emerytalno – rentowego dla M. B. (1) od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r.

oraz ustanie obowiązku opłacania składek za ww. osobę od wymienionego dnia.

(decyzja k. 201 akt KRUS)

Pismem z 2.06.2022 r. Kasa udzieliła wnioskodawczynie szczegółowych informacji dotyczących warunków podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

(pismo KRUS k. 203-204 akt KRUS)

W spornym okresie wnioskodawczynie odprowadzała składki na rolnicze ubezpieczenie.

(okoliczność niesporna)

Powyższe okoliczności faktyczne są w całości niesporne i zostały odtworzone na podstawie powołanych dokumentów zalegających w aktach KRUS-owskich, których autentyczności i wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, a i Sąd nie znalazł powodów by czynić to z urzędu. Godzi się jedynie zaznaczyć, że wnioskodawczynie była pouczona prawidłowo przez rolniczy organ rentowy o obowiązku informowania Kasy bez uprzedniego wzywania o zmianie okoliczności dotyczących podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, z którym jak sama wprost przyznała zapoznała się i była świadoma tego obowiązków, a mimo to nie udowodniła, aby prawidłowo powiadomiła KRUS, że złożyła w (...) pisemne oświadczenie 19.05.2014 r. we wniosku o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna, o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego, wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 13.04.2010 r. Nie złożyła również do organu rentowego stosownej decyzji (...) o przyznaniu zasiłku dla opiekuna. Odwołująca nie kwestionowała prawdziwości tego oświadczenia, a skupiła się na przedstawieniu własnej interpretacji przepisów, wspierając się pismem (...) załączonym przez nią do akt sprawy za kartą 31 oraz aktem notarialnym przekazania gospodarstwa rolnego z 19.09.1989 r. załączonego za kartą 27-28, które jednak nie dotyczą okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu i jako takie nie mają one znaczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Istota sporu w rozpoznawanej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy odwołująca podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie objętym zaskarżoną decyzją, tj. od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r.

W ocenie Sądu zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Okoliczności wskazane przez stronę w odwołaniu nie mogą skutkować jego uwzględnieniem i zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. 2023 r., poz. 208 - dalej też u.s.r.) - ubezpieczenie społeczne rolników obejmuje, na zasadach określonych w ustawie, rolników i pracujących z nimi domowników, którzy:

1) posiadają obywatelstwo polskie,

2) są uprawnieni do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 87 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Natomiast w świetle art. 6 pkt 1 pod pojęciem rolnika rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkuje i prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia. Działalnością rolniczą jest z kolei działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej (art. 6 pkt 3 u.s.r.)

Sąd zważył też, że zgodnie z przepisem art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu oraz emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy: rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny (pkt 1) oraz domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1 (pkt 2), jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Ubezpieczenie społeczne ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu (art. 3a ust. 1 ustawy).

Z kolei przepis art. 6 pkt 1 cytowanej ustawy stanowi, że rolnikiem jest osoba fizyczna, prowadząca na własny rachunek działalność rolniczą jako posiadacz (samoistny albo zależny) gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

Należy podkreślić, wobec argumentacji wnioskodawczyni, że samo posiadanie lub własność gospodarstwa nie mogą być kwalifikowane jako jego prowadzenie, jeżeli nie wiąże się z nimi wykonywanie działalności rolniczej o wskazanych cechach. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 28 stycznia 2009 r., I UK 202/08 (Legalis nr 236895), warunkiem wyjściowym ubezpieczenia społecznego rolników jest własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego. Ten podstawowy warunek nie jest jednak wystarczający, gdyż ubezpieczenie społeczne rolników wynika nie z samego posiadania gospodarstwa rolnego, ale przede wszystkim z prowadzenia w nim osobiście działalności rolniczej. Nie zawsze bowiem ten, kto jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego, prowadzi działalność rolniczą. Samo posiadanie lub własność gospodarstwa nie mogą być kwalifikowane jako jego prowadzenie, jeżeli nie wiąże się z nimi wykonywanie działalności rolniczej.

Dla sprawy istotną okolicznością był brak zawiadomienia przez powódkę strony pozwanej o fakcie zaprzestania prowadzenia rolniczej działalności od 13.04.2010 r., zgodnie z jej własnym oświadczeniem, które złożyła we wniosku z 19.05.2014 r. w (...) w Ł., ubiegając się o świadczenie na opiekę nad swoją mamą oraz nie zawiadomienie pozwanego przez nią o fakcie otrzymania prawa do zasiłku opiekuńczego na mamę w okresie od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r., co skutkować musi wszystkimi konsekwencjami, jakie ustawodawca przewidział z tym zaniechaniem.

O tym kluczowym w sprawie fakcie organ został zawiadomiony dopiero przy okazji ustalania osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników w związku z zaprzestaniem pracy w gospodarstwie rolnym dopiero 14.10.2020 r., gdy otrzymał listę osób, którym przyznano zasiłek dla opiekuna, a z której wynikało, że była to M. B. (1), której świadczenie było wypłacane od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r.

Ten niesporny zresztą w sprawie fakt, ma priorytetowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Przypomnieć bowiem wypada w tym miejscu, iż w świetle zapisu zawartego w art. 37 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - na rolniku ciąży obowiązek, bez oczekiwania na wezwanie, zgłaszania Kasie w ciągu 14 dni m.in. okoliczności mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności.

O obowiązkach wynikających z powyższego przepisu, wnioskodawczyni była właściwie pouczone w decyzji z 17.02.2009 r., co sama zresztą wprost przyznała oświadczając, że zapoznała się pouczeniem zawartym w tej decyzji.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego właściwe pouczenie jest wystarczające jeżeli jasno informuje adresata o przytoczonych przepisach. Pouczenie musi być na tyle zrozumiałe, aby adresat takiego pouczenia mógł je odnieść do własnej sytuacji. Ponieważ pouczenie dotyczy zmian w stanie faktycznym i prawnym w stosunku do stanu istniejącego w dacie wydania decyzji, ubezpieczony musi mieć możliwość skonfrontowania zmian, jakie zaszły w jego przypadku, z treścią pouczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2008 roku, I UK 394/07, LEX nr 494135, wyrok Sądu Najwyższego z 14 marca 2006 roku, I UK 161/05, publ. OSNP 2007/5-6/78, wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2016 r. I UK 63/15, wyrok SA w Białymstoku z 14 lutego 2019 r. III AUa 871/18, lex 2624090). Pouczenie - zgodnie z intuicją językową - zawiera element wyjaśnienia, jednakże nie można pouczeniu przypisywać cech uzasadnienia (prawnego i faktycznego) decyzji, w którym organ rentowy dokonuje wykładni stosownych przepisów. Celem pouczenia, o którym mowa nie jest więc wyczerpujące wyjaśnienie sytuacji prawnej i faktycznej, lecz pouczenie o konsekwencjach prawnych niezastosowania się emeryta do dyspozycji normy prawnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 31.01.2019 r., III UK 22/18, Legalis nr 1872717, wyrok SA Gdańsk z 20.12.2012 r., III AUa 1071/12, L.).

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości Sądu. Składając wniosek o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna warunkiem koniecznym było złożenie przez wnioskodawczynię oświadczenia (pod odpowiedzialnością karną za składanie fałszywych zeznań), iż od dnia 1.07.2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy oraz od dnia wejścia w życie ustawy powódka zaprzestała prowadzenia gospodarstwa rolnego, wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym wskazując jako datę początkową 13.04.2010 r. Na tej podstawie uzyskała skarżąca prawo do zasiłku, co wynika z załączonych dowodów w postaci decyzji (...) k. 173, k. 172 akt KRUS). Jednakże powódka zaniechała wypełnienia spoczywającego na niej obowiązku powiadomienia KRUS o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego w ten sposób zatajając fakt, który miał istotne znaczenie nie tylko dla uzyskania świadczenia z tytułu opieki nad członkiem rodziny (mamą), ale także dla zasadności podlegania ubezpieczeniu rolniczemu w KRUS. Pozwany słusznie uznał, że M. B. (1) składając oświadczenie w (...) w dniu 20.05.2014r. o zaprzestaniu pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 01.07.2013r., utraciła prawo do uznania jej za rolnika, którego definicję określa ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników i tym samym odwołując się nie spełniła warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie. W świetle przytoczonego wyżej art. 6 ust. 1 w/w ustawy, za rolnika uważa się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkujejącą i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia. Natomiast zgodnie z art. 16. ust. 1 pkt 1 i art. 7 ust. 1 pkt 1 ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu i wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego. Brak powiadomienia przez wnioskodawczynię Kasy o uzyskaniu prawa do świadczenia spowodował, że M. B. (1) bezpodstawnie podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie 01.07.2013 r. -11.08.2014 r. Rację ma przy tym pozwany, że gdyby skarżąca dostarczyła decyzję (...) w terminie określonym przez ustawodawcę w art. 37 ust. 1 ustawy o u.s.r., to wówczas nie doszłoby do przedawnienia opłaconych przez nią składek rolniczych.

Ponadto słusznie pozwany podniósł, że przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników obowiązujące do dnia 30.09.2015r. nie przewidywały możliwości podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez osoby, które zaprzestały pracy w gospodarstwie rolnym na rzecz sprawowania opieki nad członkiem rodziny. Sąd Okręgowy zważył, że dopiero wprowadzona przez ustawodawcę od dnia 01.10.2015r. zmiana przepisów (Dz.U. z 2015 r. poz. 1506 zm.) pozwoliła tym osobom na ponowne przystąpienie do ubezpieczenia emerytalno-rentowemu w KRUS na wniosek. W przypadku osób, które nabyły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku dla opiekuna i miały opłacane składki w ZUS mogły w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy tj. do dnia 01.04.2016r. złożyć wniosek o przejście do KRUS, natomiast osoby nie posiadające odprowadzanych składek emerytalno-rentowych, a pobierające ww. świadczenia mogły w ciągu 30 dni od daty wydania decyzji przez wójta gminy, złożyć wniosek o objęcie przedmiotowym ubezpieczeniem w KRUS, bowiem w myśl art. 16 ust 2 pkt 4 w związku z art. 3 ust. 6 ustawy o u.s.r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1506 zm.) ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na wniosek obejmuje się osobę, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej lub pracy w gospodarstwie rolnym w związku z nabyciem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów przez okres pobierania tego świadczenia albo zasiłku - do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, jeżeli wniosek o objęcie ubezpieczeniem na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 złożony został w ciągu 30 dni od dnia wydania przez wójta decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych albo zasiłek dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Objęcie tym ubezpieczeniem następuje od dnia przyznania prawa do tego świadczenia albo zasiłku. Składkę na ubezpieczenie za osobę, o której mowa art. 16 ust 2 pkt 4, opłaca wójt w wysokości określonej w art. 17 ust. 1 (- art. 4 ust. 3). Badana decyzja dotyczy jednak okresu sprzed wejścia w życie wyżej omówionej nowelizacji, bo okresu od 1.07.2013 r. do 11.08.2014 r.

Jedynie na marginesie należy zauważyć, iż odwołująca powołując się na dołączoną do odwołania informację Ministra Pracy i Polityki Społecznej, przytoczyła tylko jej fragment stanowiący, że jeśli rolnik, małżonek rolnika lub domownik otrzymujący świadczenie w związku z zaprzestaniem prowadzenia gospodarstwa rolnego / wykonywania w nim pracy, podlega jednocześnie obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu w KRUS (na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników), to do ubezpieczenia do ZUS-u nie zostanie zgłoszony. Jednakże już w kolejnym zdaniu zawarto jasną informację, że „za osoby otrzymujące zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy lub świadczenie pielęgnacyjne co do zasady opłacane są z budżetu państwa składki do ZUS-u na ubezpieczenie emerytalno - rentowe (zgodnie z art. 6 ust. 2a-c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Dotyczy to również rolników, małżonków rolników i domowników jeśli otrzymują ww. świadczenia.”

Mając na uwadze powyższe rozważania, uznając zaskarżoną decyzję za pozbawioną wad tak faktycznych, jak i prawnych, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie jako całkowicie bezzasadne.

A.P.